



Avdelning: Plan och miljö
Handläggare: Jörgen Bengtsson
Telefon: 508 28 934
Fax: 508 28 808
E-post: jorgen.bengtsson@miljo.stockholm.se

2006-03-22

MHN 2006-04-11 p 13

Banverkets överklagande i ärende om Kontrollplan i byggskedet – Akustik för Citybanan

Remiss från Länsstyrelsen

Förslag till beslut

1. Vidhålla beslutet under återopande av förvaltningens tjänsteutlåtande.

Carl-Lennart Åstedt

Gustaf Landahl

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslöt den 20 september 2005 (bilaga 1) förelägga Banverket att under byggandet av Citybanan följa Kontrollplan för byggskedet – Akustik, daterad 2005-08-25, med följande ändringar.

1. Riktvärdet för byggbullernivå ska vara 35 dBA kvällstid (kl 19-22) vardagar.
2. Texten om erbjudande av tillfälligt boende under punkt 4.3.2 i kontrollplanen ändras till ”Alla boende som förväntas utsättas för byggbullernivåer över riktvärdena inomhus under minst en vecka skall i god tid innan bullerstörningarna inleds erbjudas tillfälligt boende. Vid tveksamhet om bullerstörningens nivå ska mätning utföras i bostadens närhet så att tidigare gjorda beräkningar kan revideras med hjälp av den nya beräkningen, eller i den aktuella bostaden.”

Banverket hade i kontrollplanen föreslagit riktvärdet 45 dBA kvällstid och att erbjudande om tillfälligt boende skulle ges till de som under minst tre veckor beräknas utsättas för nivåer över 45 dBA inomhus.

Bilaga

Banverket överklagade Miljö- och hälsoskydds nämndens beslut till Länsstyrelsen (Bilaga 2). Därefter begärde Länsstyrelsen den 2 december 2005 en komplettering av Banverkets överklagande och ville då särskilt att resonemangen om förlängning av byggtiden och ökade kostnader för projektet skulle utvecklas. Banverket begärde förlängd tid för att få inkomma med kompletteringen och lämnade därefter kompletteringen till Länsstyrelsen den 30 januari 2006 (bilaga 3).

Länsstyrelsen har i en skrivelse daterad den 27 februari 2006 berett Miljö- och hälsoskydds nämnden möjlighet att lämna synpunkter på kompletteringen senast den 27 mars 2006. Skrivelsen är diarieförd hos Miljö- och hälsoskydds nämnden den 7 mars 2006. Till Länsstyrelsens skrivelse hör tre bilagor: Banverkets begäran om förlängd tid för att inkomma med kompletteringarna, Banverkets kompletteringar till sitt överklagande och en skrivelse från Hyresgästföreningen i ärendet, daterad den 22 december 2005 (bilaga 4).

Förvaltningen har begärt anstånd till 18 april för att hinna behandla frågan i nämnden. Länsstyrelsen har beviljat anståndet.

Banverkets synpunkter

I överklagandet har Banverket yrkat att Länsstyrelsen upphäver Miljö- och hälsoskydds nämndens föreläggande på samtliga punkter och i stället godkänner Banverkets kontrollplan i en reviderad version från 2005-10-11.

Banverket har beräknat att byggtiden för bergarbetena förlängs med 20 månader om Miljö- och hälsoskydds nämndens beslut inte ändras. Man menar också att i så fall kommer boende att störas under kortare arbetsdagar men under längre tid.

Fördyringen beräknar Banverket till 850 till 900 miljoner kronor, om förvaltningen tolkar resonemanget rätt. Det är den ökade kostnad som uppstår på grund av ovan nämnda försening. Någon kalkyl av hur många fler faktiska tillfälliga boenden det skulle bli fråga om, och vad det i så fall skulle kosta, finns inte.

Vidare anför Banverket att det ändå kommer att bli stora restriktioner för projektet i samband med att man spränger vid stationerna Odenplan och City. Detta beroende på att tunnelbanetraffiken måste kunna fungera under byggskedet.

Hyresgästföreningens synpunkter

I en skrivelse daterad den 22 december har Hyresgästföreningens Citybanegrupp yttrat sig i ärendet. (Bilaga 4). Där yrkas att Länsstyrelsen inte upphäver Miljö- och hälsoskydds nämndens beslut och att Banverket i samarbete med berörda parter ska utforma ett kompensationsystem med ersättning till boende som drabbas, samt att principerna för hur tillfälliga/alternativa boenden ska utarbetas sker i samråd med Hyresgästföreningen.

Förvaltningens synpunkter

De två argument Banverket koncentrerar sig på i ärendet är tidsförlust och ökade kostnader. Förvaltningen menar när det gäller tidsförlusten att någon sådan inte uppstår på grund av det skärpta riktvärdet kvällstid. I Banverkets beskrivning av vilka tidsförluster som uppstår utgår man från att arbete med bergdrift, det vill säga borrhning, sprängning, skrotning eller transporter, över huvud taget inte kan bedrivas kvällstid. Så är inte fallet. Det har hela tiden stått klart att byggandet av Citybanan inte kommer att kunna ske utan störningar eller överskridanden av riktvärden, åtminstone inte så länge riktvärdena sätts inom normala ramar. Både Banverket och Miljöförvaltningen är till exempel införstådda med att riktvärdena dagtid

Dnr Fel! Hittar inte referenskölla.
Fel! Hittar inte referenskölla.

kommer att överskridas. Det är därför man redan i planeringsskedet resonerar om erbjudande av tillfälligt boende. Förvaltningen menar alltså att oavsett om riktvärdet kvällstid är 35 eller 45 dBA kan arbetet bedrivas utan de tidsförluster Banverket redogör för i sina skrivelser.

Däremot är det mycket möjligt att ett skärpt riktvärde kvällstid kan leda till ökade kostnader för tillfälliga boenden. Att förkorta tiden för hur länge ett överskridande ska pågå, från tre till en vecka, innan erbjudande om tillfälligt boende blir aktuellt kan naturligtvis också leda till ökade kostnader. Båda dessa faktorer påverkar i hög grad hur många som kommer att behöva erbjudas tillfälligt boende. Banverket beskriver detta i sina skrivelser, utan att kvantifiera kostnaderna. Skillnaden i antal berörda personer är 8 500 enligt Banverkets beräkningar. Förvaltningen bedömer inte att den merkostnad som uppkommer på grund av det ökade antalet personer är oskälig i relation till den totala byggkostnaden. Dessutom är det väl känt att det i praktiken är mycket färre än de som erbjuds ett tillfälligt boende som verkligen flyttar, enligt erfarenhet från andra stora byggprojekt.

Man kan återigen titta på byggandet av Södra länken där det ansågs skäligt att de personer vilkas bostäder inte uppfyllde riktvärdet för bostad erbjöds annat boende. Enligt förvaltningens bedömning är det i högsta grad skäligt att de som utsätts för sådana bullernivåer som inte anses lämpliga i bostäder erbjuds möjlighet att vistas på annan plats, antingen under del av dygnet eller under de dygn störningarna pågår.

Förvaltningen anser att erbjudande av tillfälligt boende är en av flera nödvändiga skyddsåtgärder. Banverket och Miljöförvaltningen har diskuterat, och varit överens om, att hanteringen av tillfälliga boenden kräver ett stort mått av flexibilitet från Banverkets sida. Kraven, behoven och önskemålen från alla de människor som blir berörda av byggskedet kommer att variera kraftigt. Det tar sig uttryck i formuleringen från kontrollplanen som säger ”i särskilda fall gör Banverket en individuell bedömning även vid lägre nivåer”. Om respektive individ ska välja ett tillfälligt boende eller inte styrs av en mängd faktorer, varav det angivna riktvärdet torde vara av underordnad betydelse. Förvaltningens grundläggande inställning är emellertid att de personer vars bostad inte uppfyller riktvärdena ska erbjudas en annan bostad. Förvaltningen finner samtidigt att det vore högst anmärkningsvärt att höja Naturvårdsverkets rekommenderade riktvärden kvällstid med hela 10 dB, alltså mer än en fördubbling av den upplevda ljudnivån.

Banverket skriver i sitt överklagande att ”Risken med att sätta ett för lågt riktvärde är att de boende då kan få en uppfattning att 35 dBA byggbullernivå är så störande att bostaden blir oboelig, vilket kan skapa onödig oro.” Förvaltningen vill uttrycka sin förvåning över detta. I de diskussioner som förts mellan Banverket och Miljöförvaltningen har ofta framhållits, från båda parter, att en oerhört viktig faktor i byggskedet är information till alla berörda. Banverket har också tillgång till mycket duktiga informatörer och förvaltningen känner stor tillit till att Banverket kan hantera informationsfrågan utan att skapa onödig oro.

Egentligen är det inte vilket riktvärde som sätts för bullerstörningarna som är den viktigaste faktorn för hur väl erbjudandena om tillfälligt boende kommer att fungera som en åtgärd för att minska störningarna. I stället avgörs det av att alla berörda får god information i rätt tid och att de lösningar som erbjuds är flexibla och anpassade till alla de olika behov som kommer att uppstå.

Hyresgästföreningens yrkande om ett kompensationssystem med ersättning till boende som drabbas är en fråga som inte ankommer på Miljö- och hälsoskyddsnämnden att besluta om. Förvaltningens inställning är i korthet att Banverket behöver arbeta med flera åtgärder för att minimera de störningar som ändå kommer att uppstå under byggskedet. Information om vad som sker, när det sker och så vidare, åtgärder för att minska bullernivåerna där det är möjligt

och möjlighet att vistas på annan plats än i den bullerstörda bostaden är de viktigaste. Hyresgästföreningens yrkande skulle kunna tolkas som en öppning för Banverket att "köpa sig fri" från åtgärder, något som förvaltningen i så fall anser är helt olämpligt och strider mot syftet med 2 kap Miljöbalken.

Sammanfattningsvis bör Miljö- och hälsoskyddsnämnden besluta vidhålla sitt beslut under återopande av innehålllet i tjänsteutlåtandet.

Slut

Bilagor:

- | | |
|----------|---|
| Bilaga 1 | Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut §231, 2005-09-20. |
| Bilaga 2 | Citybanan i Stockholm, överklagande av Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut. Banverket 2005-10-21. |
| Bilaga 3 | Komplettering till överklagande av Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut den 20 september om bullernivåer. Banverket 2006-01-25. |
| Bilaga 4 | Citybanan i Stockholm, yttrande över Banverkets överklagande av Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut. Hyresgästföreningens Citybanegrupp 2005-12-22. |